Tvůrčí naslouchání

Doporučené nástroje tvůrčího naslouchání

V následujícím textu přizpůsobeném podle materiálu na synod.va a dalších zdrojů nabízíme některé nástroje pro reflexi, sdílení a reagování na otázky synody o synodalitě. Některé z těchto nástrojů jsou zvlášť vhodné pro děti, mladé lidi a ty, kteří preferují přístupy dynamické a tvůrčí.

farnostcheb.cz/synoda

Narativní přístup: Vyprávění našich příběhů

OSOBNÍ ŽIVOTNÍ PŘÍBĚHY: Lidé mohou být povzbuzeni k vyprávění či sepsání svého životního příběhu, ke sdílení svého způsobu prožívání víry či ke sdílení se o to, jak vypadala jejich cesta, na které se pokoušeli nalézt své místo v církvi. O tyto příběhy se můžeme pak dělit v malých skupinách či s celou farností. Při zpracování farní či diecézní syntézy je pak třeba věnovat pozornost tomu, aby tyto příběhy (které mohou být součástí přílohy této syntézy) nebyly čteny jako pouhá svědectví, ale aby v nich bylo naslouchánо cestám, které otevírají pro místní církev.

SPOLEČNÝ TEXT INSPIRUJÍCÍ SDÍLENÍ ZKUŠENOSTÍ: Účastníci některé z malých skupin se mohou rozhodnout sepsat společný text týkající se některého z „odstínů žité synodality“ a dát jej k dispozici ostatním. V dalších malých skupinách pak na tento sdílený text mohou jejich členové reagovat a komentovat jej ve světle všednodenní zkušenosti jejich vlastních životů. Tento přístup může být použit také na vzájemné naslouchání životním příběhům členů jedné skupiny, které pak může být sdíleno s nějakou jinou skupinou či s celou farností (např. ve Zpravodaji, při bohoslužbách, večerech chval apod.). Všechny tyto výstupy také mohou pomoci jiným křesťanům k porozumění poslání církve a její touhy „vycházet ke každému“.

NALEZENÍ ODPOVÍDAJÍCÍCH SLOV: Účastníci setkání či rozhovorů mohou být povzbuzeni podělit se o to, co jim přijde jako první na mysl, když se řekne „církev“, nebo jaká slova se jim vybaví, když slyší frázi „společné putování s Ježíšem“ (jeden z možných výkladů pojmu „synodalita“), případně jaká slova považují za odpovídající k vyjádření opaku ke „společnému putování s Ježíšem“. Poté mohou být účastníci povzbuzeni k úvahám, proč jim pravděpodobně to či ono slovo přišlo

na mysl. Nakonec se účastníci mohou pokusit shodnout se na tom, která z těchto slov považují za nejdůležitější a která z nich nejvíce odpovídají společné sdílené zkušenosti celé skupiny.

Kreativní přístup: Obrazy a jiná uměleckých ztvárnění

KOMUNIKACE SKRZE OBRAZY: Účastníkům setkání lze předložit některé příklady mentálních obrazů toho, co znamená společně putovat v církvi (např. „putující Boží lid“, „tělo Kristovo“, „chrám Ducha“, „lidé cesty“ apod.), a mohou pak být pozváni, aby svoji vlastní zkušenost „společného putování“ vyjádřili svým vlastním myšlenkovým obrazem či podobenstvím, který je jim osobně nejbližší. Pak se mohou účastníci sdílet o to, proč zvolili právě ten či onen obraz či přirovnání.

INDIVIDUÁLNÍ ČI SPOLEČNÁ UMĚLECKÁ TVORBA: Lidé mohou být pozváni, aby za použití jim blízké výtvarné techniky vytvořili skutečný obraz vyjadřující jejich vlastní představu církve, ve které společně putují spolu s druhými, a poté aby se s druhými sdíleli o komentáře k těmto jejich výtvorům. Lidé také mohou vytvořit nějakou uměleckou kreaci společně, jako způsob, jak vizuálně vyjádřit jejich společnou zkušenost s církví či jejich místo v ní. V každém případě jsou pak účastníci vybídnuti k tomu, aby před druhými mluvili o tom, co vytvořili. Stejně tak i ostatní mohou sdílet to, co v nich ten který výtvor vyvolává. Tyto komentáře pak mohou být sepsány a předány dál, stejně jako vlastní výtvory, a mohou se stát přílohou skupinkové a poté i diecézní syntézy.

SPOLEČNÉ PSANÍ: Účastníci jsou pozváni, aby společně sepsali příběh, báseň, modlitbu, žalm či píseň na téma „společně putovat s Ježíšem“ nebo „společně putovat v církvi“. Tyto písemné výtvory se mohou např. pokoušet do dnešní doby aktualizovat některé vybrané úryvky z evangelií či ze Skutků apoštolských. Takto vzniklé výtvory pak mohou být beze změny předány na diecézní rovinu a některé z nich také mohou být nahlas čteny během farního či diecézního synodálního shromáždění (např. nějaká píseň se může stát podkladem pro výrazový tanec tančený na tomto shromáždění), případně se jakožto příloha stát součástí diecézní syntézy. Může být např. zajímavé pokusit se takto „synodálně“ přepracovat onu starobylou „Modlitbu za synodu“ tak, aby byla zaměřena spíše na tvůrčí rozvoj a vizi synodální církve než na ochranu před negativními jevy.

DRAMATIZACE: Skupina účastníků může sepsat krátkou divadelní hru, která bude vyjadřovat, co pro ně znamená „společně putovat v církvi“, proč je to důležité, proč je to náročné atd. Tento příběh pak může být předveden na farním či diecézní synodálním shromáždění (a jeho scénář se může stát přílohou diecézní syntézy).

Biblický přístup: Stávat se součástí biblických příběhů

SDÍLENÍ EVANGELIA: Boží slovo inspiruje a osvěcuje naši společnou cestu a dává nám potravu, o kterou se na této cestě můžeme dělit s druhými. Účastníci jsou vybídnuti, aby komentovali postoje různých biblických postav a aby na ně reagovali. Mohou být tázáni, zda nějaké konkrétní Ježíšovo slovo či gesto jim připomíná nebo jim osvětluje něco z jejich všedního života. Pak se můžeme zabývat otázkou, jak určitý evangelijní úryvek obnovuje náš způsob života v církvi.

- Např. můžeme číst Mk 10,46-52, následně můžeme pozorovat postoje různých postav, můžeme se ptát, co nám tyto postoje připomínají ze života církve, jak jí známe, a posléze si všímat toho, jak Ježíš dovolí vyloučenému Bartimaiovi jít po společné cestě se všemi ostatními.
- Stejně tak se můžeme modlit nad textem z Lk 24,13-35 a pozorovat Ježíše, jak na cestě do Emauz proměňuje zklamání učedníků a postupně je vede k misionářské radosti a nadšení, když jim svým naslouchánim a doprovázením na cestě pomohl, aby se jim „rozhořelo srdce“.

DALŠÍ DOPORUČENÉ TEXTY: Mk 3,31-35; Jan 17; Sk 2; Sk 10; Sk 15; Řím 12,1-8; 1 Kor 12,4-13; Ef 1,13-19; Ef 4,1-16; Flp 2,1-5; 1 Petr 4,10-11 atd.

PŘÍPRAVNÝ DOKUMENT: Můžeme se nechat inspirovat *Přípravným dokumentem* synody (č. 16 – 24), kde jsme v jeho III. části (Naslouchání Písmu) povzbuzeni, abychom se nechali inspirovat především dvěma obrazy Písma:

- společenstvím Ježíše, zástupu a apoštolů (viz vybraná místa z evangelií);
- dvojí dynamikou obrácením Petra a Kornélia (Sk 10).

Oceňující přístup: Hledání míst požehnání a tvůrčí snění

OCEŇUJÍCÍ ZKOUMÁNÍ: Pro společné duchovní rozlišování ve skupinkách si lze rozvíjející otázky k deseti „odstínům žité synodality“ či k samotné základní otázce synody přetvořit podle přístupu známého ve světě jako *appreciative inquiry* (tj. „oceňující zkoumání“). Tento přístup varuje před zdlouhavým zkoumáním negativních jevů a jejich příčin (což s sebou nese riziko, že ztratíme energii pro tvůrčí řešení a vytrvalost v růstu) a před prioritní snahou pouze řešit problémy (což s sebou nese riziko, že kolem sebe pak vidíme jen samé problémy) a povzbuzuje i v naší zraněné realitě hledat místa požehnání, pojmenovávat je, v jejich síle utvářet prostor pro rozvoj vizí a snů, které nám pak dodají sílu ke konkrétním praktickým krokům, jak v této naší realitě žít a přetvářet ji ve světle přicházejícího, ale také již zde přítomného Božího království.

Ve světle tohoto přístupu doporučujeme **čtyři kroky** společného rozlišování:

1. **ODKRÝVÁNÍ míst požehnané synodality (Co dává život)**: objevování, pojmenovávání a oceňování toho, co je v naší realitě cenného, požehnaného, oživujícího, tedy kde a jak konkrétně se nám zvlášť daří „putovat společně“;
2. **SNĚNÍ o Božím království mezi námi (Kam život ukazuje)**: v takto vnímané realitě zakotvené snění o tom, do jaké podoby toužíme (či Duch svatý v nás touží) tato „místa požehnání“ ještě dále rozvinout, posílit, prohloubit, a to i navzdory všem bolestem a nedokonalostem naší společné cesty (které nepopíráme, ale nenecháme se jimi fascinovat a svázat na další cestě);
3. **NAVRHOVÁNÍ nový cest a směrů (Rozlišování cest):** společné hledání „provokativních návrhů“ na změny či nové směry v životě církve, které mohou umožnit onen vysněný růst na společné cestě církve v konkrétních oblastech a které mohou pomoci vytvářet svobodné tvůrčí prostory pro růst synodality;
4. **PŘETVÁŘENÍ zacílené do praktického života (Vytrvalá proměna):** hledání konkrétních praktických a uskutečnitelných kroků, iniciativ a projektů na další cestě, které mohou iniciovat procesy dalšího růstu a přetváření církve do synodální podoby v té které oblasti, a to bez nároku na rychlá celkové řešení, ale s požadavkem, aby byly samy o sobě v dohledné době realizovatelné.

